ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **L. V.,** zastoupená Mgr. Evou Schrammovou, advokátkou se sídlem Ruská 75, Praha 1, proti žalovanému: **Celní úřad pro Zlínský kraj,** se sídlem Zarámí 4463, Zlín, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 6. 2018, č. j. 38180-5/2018-640000-42, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. 11. 2018, č. j. 62 Af 93/2018 – 16,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Na základě v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „exekuční příkaz“) vede žalovaný vůči žalobkyni exekuční řízení. Jak vyplývá ze správního spisu, exekuční příkaz byl žalobkyni doručen dne 29. 6. 2018. Jeho obsahem je poučení, že proti němu „*nelze uplatnit opravné prostředky (§ 178 odst. 4 daňového řádu)*“ a dále, že lze proti němu „*podat u správce daně, který exekuční příkaz vydal, námitku dle § 159 odst. 1 daňového řádu*“.

[2] Dne 18. 9. 2018 podala žalobkyně k poštovní přepravě proti exekučnímu příkazu žalobu, kterou Krajský soud v Brně svým v záhlaví označeným usnesením (dále jen „krajský soud“ a „napadené usnesení“) odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), jelikož žaloba byla podána po uplynutí

lhůty dvou měsíců (§ 72 odst. 1 s. ř. s.) od doručení exekučního příkazu, tudíž opožděně. Zmeškání lhůty přitom nelze prominout (§ 72 odst. 4 s. ř. s.).

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Proti napadenému rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Stěžovatelka namítá, že krajský soud nezákonně odmítl její žalobu, jelikož exekuční příkaz neobsahoval poučení o možnosti podání žaloby dle § 65 s. ř. s., lhůta pro podání žaloby proti exekučnímu příkazu neběží, a žaloba proto není opožděná. Stěžovatelka dále uvádí, že nepoučení o možnosti podat žalobu porušuje její ústavní právo na soudní ochranu podle čl. 36 Listiny základních práv a svobod, jelikož následkem je ztráta právní obrany.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti s odkazem na četnou ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu uvedl, že krajský soud správně napadeným usnesením odmítl žalobu stěžovatelky jako opožděnou, jelikož podle § 102 odst. 1 písm. f) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále jen „daňový řád“) se poučovací povinnost vztahuje pouze na odvolání, a nikoliv na jiné opravné prostředky.

III. Právní posouzení Nejvyššího správního soudu

[5] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že stěžovatelka je oprávněna k jejímu podání, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelka je zastoupena advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[6] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou neshledal.

[7] Stěžejní otázkou je, zda byl v exekučním příkazu žalovaný povinen poučit žalobkyni o možnosti podat proti exekučnímu příkazu žalobu podle § 65 s. ř. s. a násl., a o lhůtě pro její podání.

[8] Podle § 102 odst. 1 písm. f) daňového řádu „*rozhodnutí obsahuje poučení, zda je možné proti rozhodnutí podat odvolání, v jaké lhůtě je tak možno učinit, u kterého správce daně se odvolání podává, spolu s upozorněním na případné vyloučení odkladného účinku*“. Poučovací povinnost žalovaného se tedy vztahuje podle citovaného ustanovení pouze na odvolání, a nikoliv na jiné opravné prostředky. Tudíž ani na žalobu podle § 65 a násl. s. ř. s. Tento závěr je v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 7 Afs 131/2015 – 32, dále rozsudek ze dne 18. 1. 2016, č. j. 5 Afs 106/2015 - 26, či rozsudek ze dne 4. 12. 2017, č. j. 4 Ads 5/2007 - 64).

[9] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud je při svém rozhodování vázán zákonem a ten výslovně stanoví, že poučovací povinnost se váže k možnosti podat odvolání, což odráží i ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu, nelze než uzavřít,

že krajský soud v souladu se zákonem odmítl žalobu stěžovatelky jako opožděnou. Ke stejnému závěru došel i Ústavní soud, který se zabýval obdobnou otázkou v usnesení sp. zn. I. ÚS 650/05 ze dne 29. 5. 2006. Stěžovatel v této věci v ústavní stížnosti namítal porušení práva na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 1 a odst. 2 Listiny základních práv a svobod v důsledku toho, že ho správní orgán nepoučil o možnosti podání správní žaloby. Ústavní soud vyslovil, že *„podle ustálené judikatury Ústavního soudu by k porušení v tomto článku upraveného práva došlo tehdy, pokud by byla komukoli v rozporu s ním upřena možnost domáhat se svého práva u nezávislého a nestranného soudu, popř. pokud by soud odmítl jednat a rozhodovat o podaném návrhu, eventuálně pokud by zůstal v řízení bez zákonného důvodu nečinný (srov. I. ÚS 2/93 In: Ústavní soud České republiky: Sbírka nálezů a usnesení - svazek 1. Vydání 1. Praha, C.H. Beck 1994, str. 273). Nic takového však zjištěno nebylo a stěžovatel to ostatně ani netvrdí. Podle obsahu správního spisu a soudních spisů stěžovateli nebylo nijak bráněno v tom, aby se stanoveným postupem svého práva u Městského soudu v Praze a u NSS domáhal. Ze strany obou soudů k porušení zákonných procesních ustanovení pak nedošlo, a proto není důvodu se domnívat, že by základní práva na soudní ochranu a na spravedlivý proces nebyla stěžovateli zajištěna.*“ (str. 3 cit. usnesení Ústavního soudu) Ústavní soud tak shledal, že nedošlo k zásahu do práva na soudní ochranu stěžovatele, jestliže Městský soud v Praze a následně i Nejvyšší správní soud (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2005, č. j. 1 Azs 14/2005 - 29) rozhodly, že absenci poučení o možnosti podat správní žalobu nelze považovat za formální vadu rozhodnutí správního orgánu, která by mohla mít vliv na délku nebo běh lhůty pro podání správní žaloby. Zákon totiž v dané věci, obdobně jako v případě stěžovatelky v tomto řízení, stanovil správnímu orgánu poučovací povinnost pouze o tzv. řádných opravných prostředcích, avšak poučení o možnosti využít další právní prostředky ochrany (tj. po právní moci rozhodnutí ve věci) ponechal na vůli správního orgánu. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že námitky stěžovatelky nejsou důvodné.

[10] Nejvyššímu správnímu soudu je známo Doporučení veřejné ochránkyně práv vládě České republiky ke změně legislativy (sp. zn.: 25/2018/SZD ze dne 17. prosince 2018), v němž ochránkyně upozorňuje, že povinnost správních orgánů poučit o možnosti podat žalobu proti konečným správním rozhodnutím a o lhůtě k jejímu podání by vedla k *„efektivnějšímu zajištění práva na spravedlivý a nestranný proces“*, a to i s ohledem na to, že *„každý má ústavně garantované právo, aby jeho záležitost byla projednána nezávislým a nestranným soudem*“, přičemž *„u správních orgánů se předpokládá nestrannost, ale nikoli jejich nezávislost. Tu může garantovat pouze soud.*“ (citace Doporučení veřejné ochránkyně práv, sp. zn.: 25/2018/SZD ze dne 17. prosince 2018). Veřejná ochránkyně práv také informovala, že některé správní orgány takto již postupují. Jedná se historicky o opakované doporučení ze strany veřejných ochránců práv, které vláda projednala dne 11. 1. 2019 a odmítla jej. Doporučení veřejného ochránce práv je pobídkou ke změně platné právní úpravy, nicméně i to, že takové doporučení veřejná ochránkyně práv činí, svědčí pro závěr, že platná právní úprava poučení o možnosti podat správní žalobu nevyžaduje, ale ani nevylučuje, aby správní orgán v rámci uplatnění zásad dobré správy o možnosti podat správní žalobu v konečném správním rozhodnutí jeho adresáty poučil (§ 4 odst. 1, 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád).

IV. Závěr a náklady řízení

[11] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[12] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a nemá tak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému v souvislosti s tímto řízením nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti, proto mu soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. února 2019

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu